

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.Foae socială-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Femeile.

Reproducem din „Voința Națională” ce scrie d-rul Gruber despre femei:

Emanciparea femeilor e nu numai *dușmană culturalei*, dar și *vrăjmașă vieții*.

E, zice el, una din acele rătăcirii care te fac să blastâmi mintea, fiindcă duce la înăbusirea instinctului celui mai puternic al femeii.

Arată că-l lasă rece toate declamațiile femeilor împotriva soartei că au de-a naște copii pentru război și moarte. În această privință are dreptate; dar păcat că nu vede că femeile nu înțeleg această necesitate crudă ori pentru că instinctul de mume, e mai tare la ele decît judecata rece, ori fiindcă nu au căpătat încă destulă cultură.

Mai departe susține că mijlocia femeilor n'a produs nimic, nu numai în știința și artele cu care se îndeletnicesc de puțin timp, dar nici în acele îndeletniciri pe care le-au avut de zeci de mii de ani. Nu tăgăduiește că au fost și femei excepționale; dar nu de acestea e vorba, ci de majoritatea lor comparate cu bărbații.

Ingrijirea templelor și a unor culturi e din tipuri străvechi pe seama femeii, de asemenea muzica și poezia.

Ce-au făcut femeile? Au repetat papagalicește ce le-au învățat bărbații. Gătirea bucatelor, torsul, țesutul sînt îndeletniciri străvechi femești. Ce au născocit în această privință, ce-au perfecționat? Nimic. Au lucrat cu uneltele ce bărbații au născocit. Pîn'la începutul veacului al XV-lea femeile puteau

fi și erau doctori în Germania. Ce-au făcut? Nimic înafară de întrebuițarea buruenelor uscate. S'au lăsat îndatăce a început a se cere în medicină știință, înloc de urmarea deprinderilor vechi!

Femeile au fost moașe decînd sînt nașteri. Ce-au făcut în arta aceasta? Și azi cine sînt mamoși? Nu femeile.

Zice că vede, că spune femeilor lucruri crude; dar se mîngăie că așa cere interesul social, că trebuie nimicit idealul de femeie care să se îndeletniciască în vre-o profesiune.

E împotriva femeilor, chiar dacă majoritatea lor ar putea face tot așa de bine, ca majoritatea bărbaților, o slujbă publică oareșicare, fiindcă se depărtează de menirea lor firească și fac și concurență bărbaților. Tendința femeilor de a avea îndeletnicire afară din casă atacă viața sănătoasă a poporului chiar în rădăcinile ei. Invinue pe unele din femeile care vor emancipare, că țintesc la nimicirea familiei, în care văd iadul femeii; pe celelalte însă le numeste oarbe, fiindcă nu înțeleg că femeia care va căuta să-și dezvolte personalitatea, să capete vază și înrîurire în societate, nu va fi în stare a se mai mulțumi cu viața liniștită și altruistă de muma și gospodină.

Orcît ar crede sau s'ar face a crede femeile, care vor emancipare, că vor să așeze familia pe baze mai înalte, să nu le luăm în serios.

Le impută, că toate, fără deosebire, vor să nu mai asculte femeia de bărbat, să fie stăpîne pe averea lor, moștenită sau cîștigată, să aibă autoritate asupra copiilor, ba chiar pretind, că banii economisiți prin gospodărie

să fie socotiți ca plata muncii femeii. Astfel, zice d-rul Gruber, se ruinează familia.

Nu tăgăduiește că dezvoltarea capitalismului le-a scos pe femei din casă și le-a aruncat în lupta pentru trai. Dar zice că nu e nevoie să ne supunem orbește puterilor sociale, ci, dimpotrivă, trebuie să le biruim, și să le supunem voinței noastre cînd ajung primejdioase.

Zice că trebuie, deoparte să luăm măsuri împotriva muncii femeilor, acolo unde e vătămătoare trupește și sufletește; ear pe bărbați să-i educăm așa, să-i facem să stea materialicește, și din punct de vedere moral, astfel încît să poată fi soți, tați și capi de familie.

Dr. Gruber arată că lucrul de căpetenie pentru o femeie este să fie sănătoasă, trupește și sufletește, și că orice învățătură, care le strică sănătatea, e primejdioasă în gradul cel mai înalt. Lucrul cel mai de căpetenie pentru un popor, care nu vrea să cază biruit în lupta pentru trai, este să aibe copii mulți și zdraveni. A crește copii sănătoși e foarte lezne, e o plăcere; a face oameni de seamă și destoinici din copii slabi și plăpînzii, e peste putință. Nu urmează de aci că socoate împlinită menirea mumei, decă a zemislit și născut copii sănătoși. Dimpotrivă, căsnicia are și menirea a face din copii oameni morali și energici, lucru ce se poate numai dacă tatăl și muma vor fi ei înșiși ființi conștiente, înarmate cu știință și morală.

D-rul Gruber cere să formăm caracterul fetelor așa, încît să simțā plăcere „a sluji” familiei.

Să se dea fetelor învățătură în meșteșugul

FOILETON.

Puișorul.

— În amintirea copilășului meu Dan. —

Era tinerel și plăpînd ca un puișor golaș, curînd ieșit din găoace, ca o fiorică decurînd răsărită ce-și deschidea petalele umede de rouă în bătea binefăcătoarelor raze ale soarelui. Și era drăguț ca o zi senină de primăvară. Cu sosirea lui casa mi-se umpluse de seninătate, de nespūsă bucurie. Avea o față rotundă cu obraze moi. Un nas mititel, ochi vioi, plini de viață, și păr negru. Delaovreme începuse a-și salta mînușitele cu degetele subțirele prin văzduh. Era cea mai iubiță ființă în casă; toți îl purtau pe palme, îl dezmerdau cu vorbe dulci și blinde. Mama, tata, cînd se depărtau de dînsul îl sărutau cu dragoste, ear cînd se reîntorceau, îl cuprindeau în brațe și-l strîngeau cu drag la peptul lor. Il chema Dan, dar toți îi ziceau *Puișorul*, căci era mai drăguț decît un puișor. Nici cînd n'a avut vreme să plîngă, căci la cea mai mică scîncitură a lui brațele mamei se întindeau spre el, îl cuprindeau cu gingășie, îl lipiau de sinul ei spre a-l alăpta. Până și frățiorul lui mai mărișor, se prăpădea de dragul lui; se culca cu dînsul în leagăn, îi săruta mînușitele, picioarele, obrazele, fruntea și ochișorii.

Și era el vesel, plin de seninătate, ca un cer albatsu lipsit de nourî.

Viața i-a fost ușoară, lină ca o poveste, ca un vis trecător. Cucit zilele treceau, cuatit și el părea a înțelege iubirea cea mare a părinților.

Odată, pecînd părinții steteau aplecați deasupra lui spre leagăn, și-l priviau cu fețele radioase de fericire, și-i vorbîan în șoapte vorbe dulci, cu grai domol, Puișorul își strecura privirea dela unul la altul, apoi gurița lui micuță i-se porni într'un zîmbet lin, ear fața i-se inunda de o fericire dumnezeiască. Un înger coborît din sferile înalte părea el atunci.

Acela i-a fost primul lui zîmbet în viață și bagseama de atunci și îngerii l-au îndrăgit.

Și la sobă caldă, încunjurat de nemărginita iubire a părinților, a dus o viață ca într'un paradis.

Dar a venit toamna cu vînturile ei reci și înghețate, vînturi asămănătoare cu coasa morții, vînturi care subt sufierea lor de gheață strivesc floricele și împrăștie frunzișuri... Și mult s'a zbatut el pela ferești în vijăituri sinistre, ca să intre înlăuntru, apoi trecea prin acoperișul casei și ieșia prin horn în clocotiri înfiorătoare. Și scutura ferestrele și ușile ca o ființă vie și mult nizuia să intre înlăuntru, dar n'a putut și nimeni nu-l înțelegea.

Odată însă i-a succes să intre înlăuntru pe o fereastră uitată deschisă. S'a infurișat hoștește, a încunjurat de cîtevaori leagănul în care dormia Puișorul cu zîmbet lin pe buze, i-a încolțit firul vieții, și ear hoștește a fugit...

Atît a fost numai, căci Puișorul, sermanul copilăș, a început să tușiască. Fericirea ce-l plutia

pe față i-s'a turburat, ear privirile i-s'au intristat.

Părinții și deastădată i-au șoptit vorbe dragi, vorbe dulci de iubire, l-au strîns cu drag la pept, dar Puișorul era trist și nu mai zîmbia. Delaovreme și-a pierdut și graiul, și plînsul lui părea mai mult o scîncitură.

Dinzi-înzi copilășului îi mergea tot mai rău. Tușia, o tusă blăstămată îi horcăia în pept. Și se sfîrșia Puișorul încet. Obrazele începură să vestejiască, ear ochișorii își perdeau lumina tot mai mult. Părinții erau acum nedespărțiți de leagăn, și cu ochii inundați în lacrimi, cu deznădejdea în inimă, își priviau odrasla, care tot mai mult se apropia de sfîrșit.

Pe după mezul nopții, într'o Lună dimineată, respirarea Puișorului era tot mai lină, tot mai înceta, și durerile ce-l munciseră atît de mult, îi alinară. Două mueri bătrîne ce-l păziau, băgară de seamă că ora cea din urmă a sosit. Au aprins trei luminări și punîndu-i-le în mîni, așteptau... Copilășul a mai respirat de cîtevaori, apoi a încremenit cu ochii și cu gura întredeschise și cu mînușitele pe luminări.

Așa s'a stîns, s'a sfîrșit ca o poveste, ca un vis scurt și trecător, viața Puișorului.

Și îmbrăcatu-l-au în veșminte albe, și cu florî i-s'a împodobit corpul rece și palid. Și așezîndu-l într'uu coșciug, căsuța lui de vecie, l-au dus și l-au așezat într'un mormînt rece și întunecos...

Lacrimi calde, din ochii tuturor cari îl înbiau, vărsatu-s'au în urma lui...

gospodăriei, precum și să le facem să priceapă viața socială și datoriile cetățenești, așa cum a propus și profesorul Kerschesteiner.

Își închipue că au afită cultură cititorii săi încit să-și dea seamă ce program uriaș se cuprinde în aceste două trei cuvinte, în cerința genialului pedagog din München, care vrea să dea tinerilor (decî și băeților și fetelor, N. Red.) înloc de un haos de fărimituri de știință, mijloacele intelectuale de a-și împlini menirea lor în lume, în societate și în stat; să-și facă a se pătrunde așa de adînc, de a se supune necesităților vieții, încit fiecare la locul său să fie în stare a lucra cu bucurie în societatea celorlalți oameni.

Pentru fete a cerut acest fel de creștere, decî să ajungă la priceperea adîncă a vieții în natură și în societate, mai adîncă — slavă Domnului! — decît cea dată astăzi de învățămîntul secundar și superior. Mai arată c'a pretins și mai mult, ca femeia să studieze reproducerea, moștenirea, igiena rasei.

Mai arată c'a fost pentru primirea femeilor în facultatea de medicină; dar mai departe spune că doctorii n'au nevoe de ajutorul femeilor spre a pune diagnoze, spre a hotărî ce fel să fie căutarea bolnavilor, nici pentru facerea operațiilor. Trebuie însă femeii care se organizeze casa, să aleagă hrana, să ia măsuri de igienă. Îndeosebi e nevoe de surori de caritate.

Merge pînă acolo că dă voe ca femeile să se pregătiască chiar și pentru cariere străine căsniciei, subț cuvînt că nu poate nimeni ști dacă o fată va găsi sau nu să se mărite și, decî, trebuie să fie în stare a se ține și singură, prin munca sa.

Dar cere ca să nu se ducă la profesii prea grele și să nu concureze pe bărbați. Sînt destule profesii, cu rost de dragoste creștinească, umanitare și sociale, cari, împreună cu unele îndeletniciri industriale, nu prea sînt vătămătoare sănătății. Acestea ar fi îndestulitoare pentru femeile nemăritate. Nu i-a trecut măcar prin gînd a împiedica pe femeii de a se face poete, scriitoare, artiste și de a se îndeletnici așa de plăcere cu vre-o știință. Ce pagubă așa mare ar fi dacă un număr de femeii ar făuri versuri sau și-ar înjgheba sisteme filozofice? Chiar și în carierele înalte le îngăduie; dar i-se

pare că Prusia a greșit înființînd școli secundare, cari au dat anul acesta trei mii de studente universitare!

Zice că nu se mîngăie cu faptul că femeile învățate se mărită, dacă au prilej, fiindcă odată ce și-au ruinat sănătatea, nu mai ou nici poftă de a avea copii, nici putința de a-și face sănătoși.

Dela Recița.

Sfințirea steagului Reuniunii de cîntări și muzică a plugarilor români din Recița-română.

Ziua de 20 Noembrie n. a. c. va rămîne pentru totdeauna o pagină senină în cronica Reșițenilor noștri. Nu e scopul rîndurilor de față a intra în detalii — din mai multe considerante de ordin mai înalt, — și poate nici spațiul „Progresului” nostru, unde se scrie atît de conciz, nu ar permite să lungim vorba.

Voî stărui, decî, să încretez numai o parte din impresiile, ce mi-le-au lăsat serbările împreunate cu sfințirea steagului bravorilor choriști din Recița-rom. Dacă stăm să punem la balansă, atît elementele cari au dat ființă acestei rare prăznuiri, cît și rezultatul pozitiv: nu putem decî să ne bucurăm. Plugarii noștri, altcum destul de bine situați, după o muncă stăruitoare de mai mulți ani (din 1894) au „covăcit mereu la cîntarea românească” — înfine și-au văzut visul cu ochii stînd și dinșii azi în rîndul altor reuniuni similare: cu flămura în frunte. A fost un act de nobilă colegialitate și umanitate, că atît reuniunile surorilor din vecinătate (Cacova, Cilnic, Recița-mont.) dîmpreună cu cele străine din localitate (Resiczai dalegyesület, Resiczai dalárszövetség), cît mai virtos inteligența băstinașă, numeroasă, fără deosebire, au grăbit să se împărtășiască din bucuriile noastre. Atențiunea lor gingașă o vom păstra ca o plăcută suvenire.

Ca totuși raportul acesta laconic să nu pară prea sec, însemnăm, că după solemnitățile sfințirii s'a luat, tîrziu d. a. — în mijloc de multă voe bună — o bogată masă comună; firește pe omenia fiecăruia în parte. Subț durată mesei au resunat mai multe toaste: pentru Monarh, mitropolit, episcop, pentru nașii steagului: *Reveca și Mihail Mercea*, oameni darnici și agili sprijinitori ai culturii române, pentru reuniunile cari au cooperat, pentru administrație, pentru popor și importanța lui în evoluția vremii sel.

Din concertul festiv de seară relevăm „Dorul Ardealului”, o bucată de forță a reuniunii serbătorite, supt dirigența harnicului inv. *I. Mărilă*. A fost bine și cu mult temperament condusă; am ascultat-o cu deosebită plăcere. Asemenea și Cilniceni cu „Doinitorii români”, precum și bucățile străine din program au făcut bună impresie. A plăcut însă „Brancoveanul” Cacovenilor, subț conducerea d-lui *I. Cioc*. Chor disciplinat, cu forțe și acribie

în executare. Aplauzele prelungi le-a răsplătit cu săltărețul „Pas în pas...” Chorul din Recița-montană, condus de destoinicul dirigent *I. Velcean*, s'a achitat și de data aceasta bine ca totdeauna; solistul din „Prete deal...” a fost la înălțime. „Pe-al nostru steag...” cîntat în massă, a fost puternic și înălțător.

Ceiace însă a ridicat serbările noastre la un eveniment cultural, a fost „Călușerul” Cilnicenilor, jucat subț vătăvia vrednicului învățător *S. Andrișoi*. Exemplar, minuțios în precisiune și — cuceritor din cale afară. A și fost prelung bizat cu aplauze zgomotoase. Trimitem și pe această cale călduroase strîngerii de mîni atît simpaticului vătav cît și voinicilor călușeri. Însfîșit a urmat dans și amuzare pînă în zori. **I. R.**

IGIENĂ.

Cum învățăm copii să gulgurizeze.

de Dr. Gneist.

Mama se așază pe un scaun, ear copilul se întinde cu fața în sus dealungul în poala ei. Astfel luăm un păhar plin cu apă curată și luăm din el o linguriță. Ș'apoi îl silim pe copil să facă „rrr” din fundul gîtlejului. După un mic exercițiu asta va merge îndată. Și cînd copilul rrrăe, îi turnăm în gît o linguriță de apă; firește apa se rrrăe și ea ca la gulgurizarea regulată, și copilul o înghite, fără a-și strica, deși poate la cea dintăi înghițitură de apă copilul se scutură puțin, dar asta absolut fără niciun pericol. Principalul e că mama să știe a o face asta în dezmerdări, ca copilul să se joace în acest timp. Dacă cel dintăi succes va produce risete și bucurie, fiind laudat și admirat pentru această bravură, atunci de bună seamă micul artist va cere „înc'odată”, silidu-se a-și repeta cît de bine „arta”. Chiar și cel mai îndărătnic copil se va lăsa biruit în felul acesta ușor și simplu, îndeletnicindu-se în cel mai scurt timp cu gulgurizarea. Și după ce se practică în modul acesta cîteva zile dearîndul, atunci îl îndatinăm pe copil să nu înghită apa după gulgurizare, ci s'o verse afară din gură. În scopul acesta îl facem pe copil să șadă drept în sus, și îndoindu-și capul îndărăt și urmînd ca la început, cînd copilul zice „rrr” mama comandează „scuipă afară”, ajutîndu-i cu mîna să-și aplece capul înainte. Asta încă va succede ușor, celmult a doua a treia oră. Firește, pentru aceste încercări, pe cari copilul le va privi de jucării, mama va ști să renunereze pe micul îndeletnicitor, arătînd cîtă bucurie îi face gluma sa. Metodul acesta înlocuește necazurile mamei pînă a avea îl face să gulgurizeze zilnic, cum se cere a se urma neaparat în fiecare familie, unde părinții nu-și neglija datoria de a se îngriji de sănătatea copiilor, pe cari îndatinarea gulgurizării îi scapă de multe suferințe, uneori chiar și de moarte.

Afară era frig. Cerul era nouros, și un vînt rece ca ghiata aspru și își purta șuvoale de tînguirî prin văzduhuri și pîn' la cimitir, peste mormintele părăgenite și peste mormîntul proaspăt al Puișorului. Frunze sărmane, sărmane frunze, veștejite și amărite, porniau în pribegie, mîinate de dinapoi de suflarea aspră a vîntului; ear prin văzduhuri se legănau, zburînd cu aripile întinse, un cîrd de corbi în croncăniri sinistre.

Și din nourii cenușii ca de plumb, a început a se cerne fulgi de zăpadă și se așezau alb și lin pe mormîntul proaspăt unde-și dormia copilul somnul cel vecinic.

De sus nîngea, nîngea mereu, ear Puișorul dormia lin.

* * *

Cerul era senin, de un albastru strălucitor și un soare, mai mare decît al nostru, mai strălucitor, cu raze mai luminoase, mai calde, mai binefăcătoare, stetea sus în văzduhuri și își cernea razele pline de aur.

Jos o vale mîndră cu earbă verde, cu flori mirositoare și cu un părăuș cu unde line. Valea era lungă, lungă, ear pe coastele dealurilor creșteau arbori cu alte frunze și pomii cu alte poame. Și paseri cu pene mărețe și cu glasuri divine cîntau prin frunzișuri și se zburdau vesele prin rămurele. În văzduhul căldicel, miresme dulci de smîrnă și tîmie aduceau linele adieri de vînt.

Și toată valea aceea era stăpînită de o liniște

sfințită, de ceva dumnezeesc, cuprins de o vrajă neînțeleasă. Dîncînd-încînd, în anumite restimpuri, treceau în plătiri onduloare prin văzduhul cel limpede cîntări de choruri îngerești ce înălțau inimile.

Pelingă părăușul cel cu unde line, poleite de razele soarelui, ducea o potecuță strîmtă, bătută cu pulbere de aur și de argint, ear pe de margini cu earbă verde. Prin earbă erau resfirate o mulțime de diamante și alte petri scumpe, în cari razele soarelui se resfrîngeau și băteau în mii de culori amăgitoare. Și ducea poteca aceea departe, pînă se perdeea în zare către răsărit.

Imbrăcat în veștminte albe, încins cu o pantlică albastră peste mijloc, într'o mîină cu florî, ear în alta cu cîteva luminări aprinse, pășia cu piciorușele-î micuțe prin pulberea de aur a poteciî un copilaș micuț cu fața tristă. Era Puișorul.

Era trist sărmanul, căci se simția străin prin locuri străine. Cu multă jale a părăsit pe aî lui cari au ramas zbuciumîndu-se în urmă; a trebuit însă să-î părăsiască și să rătăciască sa un pribeag prin văi necunoscute.

Obosit de jumătate, pășia Puișorul pe potecuță, învremece undele părăușului șoptiau lin, ear paserile doineau încet. Pe obrăzioarele lui o tristețe adîncă era așternută.

Dîncînd-încînd se opria în loc, privia înapoi suspinînd, apoi earăși pornia pe calea cea lungă și necunoscută. Și nimenea nu venia să-î întîm-

pine, ori să-î îndrepte pe drumul ce părea fără de sfîrșit. De multeori își tocma busele pe plîns și gata era să izbucniască, dar cîntării îngerești ce plutiau prin văzduh îi înviora și-î întăria inima.

Privind odată spre cer, a rămas uimit. Pe acolo pe deasupra capului lui un îngerăș trecea filfăind din aripe, apoi altul, și în urmă altul... Inima i-se mai încălzi puțin și porni mai departe pe calea ce ducea spre răsărit.

Deodată, acolo în zare, departe, cașicînd niște porți mari se deschiseseră, și o lumină vie, o lumină orbitoare ce întrecea chiar și razele soarelui în sclipire, începuse a se revărsa în valuri pe vale. Paserile cîntătoare încetară de a mai cîntă, ear înlocul lor cîntări de choruri îngerești, de glasuri, divine, începură a năpădi valea întregă. Totul părea cuprins de o mărăție sărbătorească și izvorul își oprise uimit cursul. Puișorul s'a oprit în loc și cu inima bătîndu-î asculta și privia înfricoșat la minunile dumnezeesti.

În depărtare pe valea potopită de lumină, cîteva umbre albe, străvăzătoare, abia sărite, zoriau spre bietul Puișor. Era un om bătrîn cu trei copilași pe lingă dînsul. Cu toții erau imbrăcați în veștminte albe, ear copilașii aveau și aripi.

Apropiîndu-se de dînsul, l-au întrebat:

— Puișor draguț, unde te zorești așa tare?

— A venit un înger la noi și mi-a spus că Dumnezeu mă chiamă la dînsul. Și am lăsat pe toți aî mei cu lacrimi în ochi și zbuciumări în

ECONOMIE.

Conservarea ouălor.

Dr. Campanini a născocit o nouă metodă de a conserva ouăle. Această metodă de conservare e superioară tuturor celorlalte de până acum, căci ouăle nu-și perd din gustul lor, și rămân proaspete.

Metoda doctorului Campanini rezidă în a unge ouăle cu unsoare de porc, astfel porii găoței fiind astupate, aerul nu pătrunde în ouă și totodată apa din ele nu poate evapora, și astfel nu-și perd nici dăci din greutate. Însfârșit ouăle, unse bine cu unsoare de porc, vin așezate într-o ladă cu țărițe, spre a nu se atinge unul de celălalt. În felul acesta se pot conserva ouăle un an întreg, rămânând proaspete și fără a pierde din gust și greutate.

Cum să curăță oile de cîrcioabe (căpușe).

Să luăm frunză de nuc și o ferbem, după ce a fert bine, o strecurăm și punem puțin oțet, și cu aceasta spălăm oile bine. Sau și mai sigur le spălăm cu o soluție de creolin de trei procente. Grajdul unde au stat oile, fie și pe un timp scurt, avem să-l curățăm.

Petrinjel earna.

Putem cultiva petrinjel pentru casă dacă îl punem în oale sau într'un vas provăzut de lături cu multe găurele. Așezăm petrinjelul astfel că prin fiecare gaurică se poate crește câteunul, ceiace dă vasului un aspect detot frumos. Vasul sau oalele cu petrinjel sămănat le așezăm într'un loc nu prea cald. În acest mod putem avea petrinjel câtă-i earna.

Dr. F.

FELURIMI.

Plante sensitive. Acest nume se dă unor plante, cari se ațită foarte lesne, de pildă dacă le atingem foile cu degetul sau cu altceva.

Sînt mai multe decît se crede. Se numără între Leguminoase și Oxalidacee. Mai vestite sînt *Mimosa pudica* și *Mimosa sensitiva*. De atinge o foaie din foaia lafel cu a sălcîmului, foaia se'ndoaie. apoi face tot așa vecina, apoi alta, până se'ndoaie toate, ca părțile unui evantaliu. Peste cîtva timp foilele se'ntorc ear la poziția veche.

Oxalideele tropicale se deosebesc de cele dela noi (Măcriș) prin frunze compuse asemănătoare cu cele de Mimosa. Foile lor se strîng, ca și cele de Mimosa. Sînt însă unele la cari foilele se ridică înloc să se plece.

Botaniștii vechi credeau că Oxalis deosebește pe cei buni de cei răi. Din nefericire nu e așa.

suflet și — am plecat... Și sînt străin aici, căci nu cunosc pe nimeni... Așa vorbea Pușorul cu glas tremurător și cu ochii umeziți ca de o rouă cristalină. Buza de dinjos i-se strînsese puțin și gata era să se porniască pe plîns.

Atunci bătrînul îi netezi cu palma cîteva șuvițe de păr răzlețite pe frunte.

— Nu te teme, Pușor draguț, că nu vei fi singur... Noi te-am întîmpinat în cale, pentrucă tu ești al nostru... Eu sînt tată-moșul tău, acești doi: frații tatălui tău, ear acesta: este Mitruț verișorul tău.

Copilașul s'a mai înveselit atunci și începu să le împartă și lor floricele și citeo luminare.

Deasupra lor cerul părea și mai albastru, ear prin văzduhul încărcat de miresme dumnezești plutiau ca pe niște ape line, îngerași, goi, ori în veștminte albe.

Și pușorul se înveselise atunci și zimbă el, căci avea și acolo pe cineva și nu mai era străin și singur singurel.

Și au plecat ei mai departe spre răsăritul înflăcărat de vîpăi strălucitoare, spre izvorul de unde lumina se revărsa în valuri de raze binefăcătoare. Mitruț și ceilalți doi copilași l-au luat pe Pușorul de mîna și mergeau înainte, ear de dinapoi le urma bătrînul. Și toți erau veseli, cu fețele inundate de fericire.

Dămian Izverniceanu.

CRONICA.

Marele filozof rus, contele *Leo Tolstoi*, care înaintea morții, nu se știe încă exact din care pricină, și-a fost năpustit casa și pribegind la o mănăstire, și-a închis ochii, în vîrstă de 82 ani, în sala de așteptare a unei stațiuni de tren în Rusia, pronunțînd ultimele cuvinte: „Poate altul, mai norocos decît mine, va izbuti să îndeplinească opera începută de mine“. Intreaga lui viață a fost o apostolie a adevărului, care l-a făcut cel mai popular dintre trăitorii veacului acestuia. Învățăturile propovăduite în număroasele lui scrieri culminează în a nivela, cum e scris și la evanghelie, deosebirea societare între singuratici și grupări de oameni. A muncit o viață întreagă, octotind pe cei lipsiți. Astfel în învățăturile ce dugoreau din blindeța lui cuadevărat creștinească, deși, asemenea altor înaintași suferitori pentru dreptate, a fost înfruntat în soboare, și chiar excomunicat de sfatul arhierilor, va răsări, cînd va îngădui atotputernicia vremii, biserica imaginară, la care el a pus fundamentul, ear alții îi vor pune coperișul...

La alegerile Congregaționale în cercul Orăviții au reușit în *Oravița-montană*: subprefectul *Iuliu Bauer*, în *Oravița-română*: directorul școl. *Vilhelm Földes*, ajutorul de subprefect *Dr. Carol Kardhordó* și inv. *Ianăș Bogdanu* gov., la *Greovaș*: director de bancă *Ion Epure*, preot *Aurel Popovici* și țaranul *Sofron Gacică*. Au căzut toți candidații gov. La *Cacova*: notarul *Ștefan Lipovan* și medic *Dr. Octavian Cotoșiu*, au căzut candidații naț. la *Comorște*: notarul *Nicolae Manciu*, inv. *Gheorghe Caiman* (gov.) și preot *Cornel Strîmbei* (naț.), la *Secaș*: preot *Petru Bernaz*, adv. *Dr. Ștefan Petrovici* (naț.), notarul *Alfred Házy* și negustor *Tudor Drugărin* (gov.), la *Stăjerlak*: primforestrier *Alexandru Danescu* și notarul *Francisc Gedeon* (gov.).

Tipograful nostru *Ilie Oravițanu* și-a serbat cununia Duminecă la 20. Noembrie în biserica ort. rom. din Ciclova-montană. Felicitări!

Vestim denou că numărul povăzitorilor poporului nostru din aceste părți s'a sporit cu noul avocat *Dr. Nicolae Hubianu*, care și-a deschis cancelaria în casa croitorului Gross, peste drum de prăvălia negustorului *G. Ivașcovic*, ce se zice „la mița neagră“ din Oravița-montană.

La 4. Decembre curent se va ține la Timișoara examen public pentru mașiniști și fochiști.

La Triest și în Istria s'a dezlănțuit o furtună care a pricinuit pagube enorme.

La Craiova s'a sinucis neurastenicul senator *M. C. Dianu*, un boer cînsit, cu tragere de inimă pentru cauza neamului.

La Beregsău năruindu-se o casă de cărămidă, a stîns viața muncitorului *Gh. Luminosu* în vîrstă de 55 ani.

Nou cutremur de pămînt la Messina.

Gheorghe Panu, politician și gazetar de frunte din București a murit în etate de 62 ani.

În Rusia s'a pus o dare destul de grea pe burlaci. În Ungaria darea dela 1 milion de bănăni ar ajunge la zeci de milioane.

Din Austria-de-jos jandarmeria a primit ordin să opriască intrarea în țeară a Țiganilor din Ungaria.

Zăpada erește mereu în părțile noastre.

Învățăturile italiene *Ferrero* găsește cauza scumpetei, aprape înspăimîntătoare, în supraproducția aurului și în tendința multora de a se muta la orașe spre a deveni astfel din producători — capitaliști. Auzit-ai!

Profesorul supleant *Martin Saif*, nepuțînd ajunge definitiv la gimnaziul din Timișoara, ce-a

făcut? S'a angajat în America de muncitor cu brațele, ceiace nu se pomenește p'acîi, unde munca fizică e atît de desprețuită.

Savantul rom. *Nicolae Iorga* a ținut la Academia rom. o conferință despre „Răscoala Șoimenilor încontra lui Matei Basarab.“

Bibliografie.

Neamul Românesc, Nr. 45 cuprinde: O lămurire de N. Iorga. Unei necunoscute, poezie de H. Frollo. Prin cimitirul Belu, Dumineca, de Stahl. Șoapte, versuri de I. Pajură. A. S. Pușkin despre revoluția din 1821, de St. Berechet, Poezie de Adriana Buzoianu. Cutreerînd prin țară, de C. Alexandru. Cugetări. Cronică.

Revista Teologică Nr. 9 din Sept. 1910 cuprinde: În chestia reunirii bisericilor, de Dr. N. Bălan. Principiile ortodoxiei, trad. de I. Beleuță. Invocarea duhului sfînt în actul transsubstanțiatunii la s. euharistie, de G. Hango. Predică la introducerea în parohie, de E. Munteanu. Mișcarea literară, de G. Comșa. Cronică. Tipicul cultului religios.

Poșta Administrațiunii.

Domnilor restanțieri, v'am rugat și separat prin cărți poștale, vă rugăm și pe calea aceasta: plătiți-vă datoria, să nu fim nevoiți a vă da în judecată, căci de ertat nu sîntem în măsură a erta datoria nimăruia, ear judecata e împreună cu necazuri și cheltueli zădarnice!

Publicațiune pentru licitație de lemne.

Pentru vînzarea dela buciom a întregii cantități de lemne ce se află pe întinsul teritoriului de pădure, în total de 431 jugere catastrale, ce formează proprietatea comunei Forotik s. a urbariștilor, se va ține pellingă oferte închise în scris, și cu graiul: pertractare licitațională la 12. Decembre 1910 d. a. cu începere dela 2 ore la casa comunală din Forotik (Comit. Caraș-Severin).

Pe baza prețurilor s'a satorit spre a ajunge la vînzare, următoarea cantitate de: lemne de gorun pentru zidiri și mobile 2648 m. cub. lemne de gorun, tei, carpin și cer, pentru ars 3730 m. cub. care cantitate de lemne

prețuită în 78128 coroane

Ofertele închise date în scris și provăzute cu timbru de 1 cor. au să fie predate la președintele urbarial din Forotik până cel-mulț în 12 Decembre 1910 d. a. la 2 ore; prețul de cumpărare, oferit în scris pentru întreaga cantitate de lemne aflător pe teritor, are să fie precizat în cifre și cu litere, arătînd oferentul că cunoaște condițiunile contractuale și licitaționale și că se supune lor.

Împreună cu oferta în scris are să se depună în număr, la mîna președintelui urbarial, și o sumă de bani corespunzătoare prețului, drept vadiu de 10%, eventual să se plătiască acolo înainte de a se începe licitația verbală.

Oferte cari nu corespund condițiunilor de mai sus, neasigurate cu vadiul necesar, ori sosite prea tîrziu, sau oferte telegrafice nu se vor lua în considerare.

Condițiunile contractului de vînzare se pot vedea la președintele urbarial în Forotik, cum și la oficiul silvanal reg. ung. cercual în Verșet.

Stațiunea de tren cea mai aproape de teritoriul pădurii e la Szurduk și Forotik la 4 km. îndepărtare.

Poștă, telegraf și stațiune de tren la Forotik. Dat la Forotik, în luna Noembrie 1910.

Paul Iova,
președinte urbarial.

Editor proprietar: *Gheorghe Jianu*.

Redactor responsabil: *Alexandru Purgariu*.

„Sentinela“,

instituit de economii și credit ca societate pe acții
în Satul-nou (Révaufalu),

eșteptuește toate operațiunile de bancă, cu
deosebire acordă împrumuturi ipotecare pe
pământuri din părțile Panciovei dela 500—700
coroane de juger. Primește depunerii în Cont-
Curent și pe lingă libele cu

5% interese

capitalizate de douăori pe an, după cari
plătește și darea. Primește depunerii de o
coroană la săptămână cu asigurare pe viață
pentru 1000—10000 coroane. Plătiri se pot
face prin poștă, în care scop se trimit la
cerere cecuri poștali și informațiuni în di-
ferite limbi. Pentru depunerii cu asigurare
pe viață se caută agenți în toate părțile.

10-2

Direcțiunea.

In „Farmacia bătrână“ a lui

Max de Knoblauch,

nou renovată, și ajustată modern, serviciu
prompt și culant.

x-7

AVIZ.

La timplăria Iohan Formayer
în Oravița

se pot comanda toffelul de mobile și lucrări
pentru zidiri, cu prețuri absolut solide, fiindcă
neavînd depozit, costisitor, e în măsură a
lucra mai ieftin decît oricare. Pofitiți și vă
convingeți!

„PLUGARUL“ societate pe acții din Cacova

x-29

dă

5—6%

și plătește și darea după depunerii.
Acordă împrumuturi pe obligațiuni și
amortizare cu 6—7%, ear personale
cu 8%. Escomptează cambii. Asigu-
rează vite și mijlocește cumpărarea de
mașini agronomice.

Asigurați-vă la banca noastră

„TRANSYLVANIA“,

reprezentată prin bărbați de-ai noștri de toată
încrederea!

Cine vrea marfă bună, să tîrgue în
băcănă

GHEORGHE BOGDANU

peste drum de biserica din Oravița-rom.

La

Tipografia „Progresul“

în Oravița

se capătă

toffelul de tipărituri,
cu prețuri absolut solide.

Birou de informații.

Cunoscînd multele lipsuri ale publi-
cului românesc din provincă, m'am hotărît
să deschid în **Budapesta un birou de
informații, resp.**

Agentură Românească.

Orcé informații referitor la petițiile
înaintate la ministerii și alte foruri, toffelul
de informații comerciale și în general **în
orče cauză** dau în restimp de 2—3 zile
orcu răspuns, rezolvînd toate chestiile în
modul cel mai cinstit.

Urgentez rezolvirea petițiilor; vorbesc
în persoană cu referentul cauzei, exoperînd
pecit se poate o **rezolvire favorabilă.**

Primesc pentru a efeptui orče comande
și mijlociri comerciale.

Prețuri moderate, serviciu prompt, in-
formații detaliate.

Fiînd anunțat la vreme, la cerere aștept
și la gară pe ceice au de lucru în capitală.

L. Olariu

10-1 Budapesta, Lajos-utca 141. III. 19.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă
ca laptele, să folosiască **crema
americană, pudra americană
și săpunul american**, care de-
părtează de pe față și de pe mîni
orcelul de pete, și întrece toate
mijloacele de acest fel, întrebun-
tate pîn'acum. Se capătă la:
**Apoteca Sfintul Gheorghe
în Oravița** (peste drum de
prăvălia R. Goldstein).
Prețul unui borcan de cremă ame-
ricană 1 coroană. Prețul pudrei
americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpu-
nului americ. 80 fil. Incontra
durerii de dinți mai bune sînt pi-
căturile americane. Prețul 1 cor.

„ORAVICIANA“

SOCIETATE PE ACȚII

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII
ORAVIȚA.

Capital social	Cor. 550.000
Fonduri	„ 335.000
Depunerii spre fructificare	„ 2,350.000

Giroconto la Banca austro-ungară. — Ceconto la Cassa de păstrare poștală Nr. 15.625. — Telefon Nr. 29.

Escomptează cambii, acoardă împrumuturi ipotecare și personale
cu 6—8% netto.

Primește depunerii spre fructificare cu 4½% și 5%.

x-4

Darea o plătește institutul.

Răscumpără grătuit orče fel de couponi și îndeplinește tot soiul de afaceri de bancă.

Expoziturile la Vrani, Vraniuț, Iam, Secăș, Răcășdia și Varadia

mijlocește împrumuturi de orče natură, regulează scadente, primește depunerii spre fructificare și efeptuesc și alte operațiuni de bancă.